

Za kvalitetniji život Roma na području Brodsko-posavske županije

28 Kolovoz 2020

Ivanka Herceg

Hitova: 864

Pripadnici nacionalnih manjina u jedinicama lokalne i područne, odnosno regionalne samouprave sudjeluju u javnom životu i upravljanju lokalnim poslovima putem Vijeća i predstavnika.

Sukladno Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina u lokalnim jedinicama u kojima pripadnici manjina sudjeluju u ukupnom stanovništvu s najmanje 1,5%, u općinama i gradovima na čijem području živi više od 200 pripadnika pojedine nacionalne manjine te u županijama na čijem području živi više od 500 pripadnika nacionalne manjine biraju se Vijeća, a u jedinicama na čijem području živi najmanje 100 pripadnika nacionalne manjine, bira se predstavnik nacionalnih manjina.

Tako i na području Brodsko-posavske županije putem Vijeća i romska nacionalna manjina sudjeluje u javnom životu.

Aktualni predsjednik Vijeća je Robert Radić s kojim smo razgovarali o aktualnoj problematici pripadnika ove nacionalne manjine na području Županije, kao i o uključenosti romske djece u program predškole, redovito obrazovanje, o problematici zapošljavanja, legalizaciji objekata, izgradnji infrastrukture na području naselja u kojima žive.

U svemu što rade velika potpora predsjedniku Vijeća su, kako naglašava, njegovi bliski suradnici Čedo Todorović voditelj romskog portala i Ljilja Radić, Udruženje Roma Ludari.

1. Koliko pripadnika romske nacionalne manjine ima na području Brodsko-posavske županije?

Iako je službeno 1200 deklariranih Roma na području Brodsko-posavske županije, prema podacima koje smo dobili od Roberta Radića, puno ih je više.

- Moje je mišljenje da nas je znatno više jer samo u mome naselju u Mjesnom Odboru „Josip Rimac“ najvećem romskom naselje u BPŽ ima nas zajedno sa djecom 1800. U Slavonskom Brodu, u naseljima Jelas, Budainka, Mali Pariz, Kolonija i Kliss ima oko 500 Roma. U Vrpolju ih je oko 200-injak, iako se ne deklariraju kao Romi. A na području od Starog Petrovoga Sela do Okučana ima također oko 200-injak Roma. Radi se o obiteljima i neslužbeni broj je oko 2700.

2. Kakva je situacija sa zaposlenjem Roma na području županije, koliko ih radi i na kojima poslovima?

-Službenu evidenciju nemamo, a kako su nam rekli u HZZ takvu evidenciju nemaju niti oni, tako da mogu govoriti o neslužbenim podacima. Romi koji žive izvan Slavanskoga Broda su sakupljači staroga željeza i većina ih je preko ljeta na moru gdje sakupljaju sekundarnu sirovinu.

U Gradu Slavonskom Brodu, moram napomenuti, žive dvije skupine Roma: Romano Čib koji govore romski i Romi „Ludari“ koji govore rumunjskim vlaškim dijalektom. Zašto sam to napomenuo? Da se izbjegnu nejasnoće i nepoželjni komentari, dakle dio Roma s područja grada su po Italiji i Francuskoj, a dio Roma rade s tekstilom na tržišnici.

U drugoj skupini Roma „Ludari“, većina je, nažalost, lošeg socijalnog statusa jer su ranije radili u tvrtkama (Đuro Đaković, Drvna industrija, Gortan graditeljska tvrtka, Komunalac) i bez posla ostali kao tehnološki višak tijekom Domovinskog rata. Na žalost od 2.000-te vlada velika službena nezaposlenost Roma. Od 2017. veći broj Roma se zapošljava u Komunalacu, pa u građevini, Vodovodu, tvrtki Šuma gdje ih je i sada dosta zaposleno. Dio njih radi sezonski u turizmu na moru.

Moram reći da se kroz Javne radove, mjera „Romi za Rome“, veliki broj Roma zapošljavao od 2015. do sada i to po 25-30 radnika koji su radili 5-6mjeseci. Na žalost Javnih radova sada nema i uopće nema trajnog zapošljavanja Roma tako da mnogi moraju zatražiti socijalnu pomoć. No to nije trajno rješenje.

Nekolicina ih je bila i na privremenom radu u inozemstvu, ali često su bili i prevareni od strane posrednika.

Ono što sigurno mogu reći to je da je oko 40-ak Roma iz moga naselja zaposleno i uredno su prijavljeni u tvrtkama Komunalac, Šuma, Vodovod, PZC, Cestar, građevina, a vjerujem da će posao barem na neko vrijeme pronaći i nekolicina u novim Javnim radovima iz mjere „Romi za Rome“.

3.Koji su najčešći problemi s kojima se susreću i žive pripadnici romske nacionalne manjine?

-Dio Roma, koji su povratnici iz BIH, nemaju riješeno hrvatsko državljanstvo iako su prije 1999. boravili u RH i sada stažiraju na boravku. U tome nam je pomogao Informativno pravni centar SB. Neki su izgubili pravo na zdravstveno osiguranje. Većina ih nema pitku vodu i struju, kanalizaciju što stvara velike probleme posebno u vrijeme velikih kiša kada dolazi do izlivanja vanjskih šahti.

Iako mlađi Romi završavaju i srednju školu, uglavnom su to pomoćna zanimanja. Mislim da mogu više i bolje. Zbog toga uvijek rade fizičke poslove, jer često dobivamo odgovor da posla za pomoćna zanimanja nema ili su mjesta popunjena.

Zajednica nas diskriminira i gleda na nas s predrasudama, etiketiraju nas na različite načine, zbijaju neprimjerene šale.

Često se javlja problem i sa ostvarivanjem prava na korištenje zajamčene minimalne naknade preko Centra za socijalnu skrb jer prema Zakonu ne smijemo imati vozilo. Romi imaju stara vozila za osobne potrebe, jer kako će djecu odvesti liječniku ili obaviti bilo što za obitelj izvan mjesta stanovanja.

U više smo navrata održavali sastanke sa ministricom rada i socijalne skrbi i rješavali ovu problematiku u korist Roma jer u većini slučajeva vozilo koje posjeduju nije njihovo vlasništvo.

Pojavljuje se i problem kod glasovanja na izborima. Kada želimo glasovati kao Romi, često nas nema u Popisu birača kao pripadnika romske nacionalne manjine.

Mladi koji se školuju često ne mogu naći mjesto za praksu, a teško dolaze i do zaposlenja tako da ih preko Vijeća pokušavam uključiti u Javne radove i potaknuti da završe i 4 stupanj obrazovanja.

Suradujemo i sa Savezom Roma u realizaciji projekata za poboljšanje kvalitete života Roma po pitanju stambenog zbrinjavanja, dodjela bijele tehnike, obrazovanja za odrasle preko Ureda za manjine. Često se događa da ne dobiju na vrijeme potrebne potvrde, ne znam iz kojih razloga se s tim odugovlači, pa iz Vijeća moramo reagirati da im se izda takav dokument.

4.Što, kao Vijeće, možete učiniti i činite da bi se ti problemi barem ublažili?

-Redovito odlazimo u institucije i pregovaramo i dogovaramo rješenja mnogih spomenutih problema. Pokušavamo uspostaviti adekvatnu i dobru suradnju sa jedinicom lokalne samouprave kao i uredima u županiji i nekako vratiti povjerenje jer je i naše ranije vodstvo doprinijelo stvaranju nepovjerenja. Valja raditi za opće, a ne za vlastito dobro. Sada moramo krenuti od početka i ispraviti i sliku o Vijeću romske nacionalne manjine. Maksimalno smo uključeni u stvaranje boljih uvjeta za život Roma, a tamo gdje nastane problem u odnosu s jedinicom lokalne samouprave pomaže i naš saborski zastupnik Veljko Kajtazi. Želimo bolju integraciju Roma u zajednicu, a u svezi toga potičemo ih na obrazovanje i nadam se da ćemo u tome uspjeti jer na to imaju i Ustavno pravo.

5.Koliko je romske djece uključeno u program predškole, odnosno vrtiće, na području Županije?

-Romska su djeca uključena u program predškole samo u Slavanskom Brodu i od 2017.-2020 vrtić je u tom vremenu svake godine pohađalo oko 20 predškolaca. Godine 2015. bilo ih je 15-ak uključujući i moje dijete i troje mojih unuka od kojih je dvoje sada u 5 razredu osnovne škole.

Potrebna je veća suradnja i razumijevanje institucija kako bi se pomoglo u obrazovanju romske djece. Ranije sam u tom pravcu uključio i UNICEF i Reyn udругu „Korak po korak“ za rješavanje problematike kvalitete obrazovanja romske djece koja se događa i zbog jezične barijere što rezultira težim savladavanjem gradiva i lošijim uspjehom.

Proveden je i jedan projekt 2015. sa Ministarstvom znanosti i obrazovanja i to izvaninstitucionalni rad s djecom od 1-8 razreda u okviru kojega im se pomoglo u pisanju zadaća i svladavanju gradiva. Sudjelovale su studentice Učiteljskog fakulteta Slavanski Brod i doista je projekt urodio plodom. Mnogi su učenici ispravili ocjene i prošli razred. Također sam zatražio kao pomoć i asistente u nastavi za romsku djecu, ali nam to nije odobreno.

6. Imate li podatak koliko djece pohađa osnovnu školu, a koliko ih je nastavilo školovanje poslije osnovne škole?

-Od 2011. godine porastao je značajno broj školske djece. Rezultat je to i angažmana Vijeća da se kroz radionice, seminare i projekte za školsku djecu od 1-8 razreda, a bili su uključeni i roditelji, pomogne na sve načine u svladavanju gradiva, ali i osvještavanju potrebe obrazovanja radi kvalitetnijeg daljnjeg života mladih. Također sam preko Vijeća zatražio i rješenje prijevoza djece od udaljenih romskih naselja do škole pa je i to doprinijelo većem broju romske djece u školama. Samo 2019. je bilo 220 romske djece, a matična osnovna škola sa Područnom školom gdje ju naša djeca pohađaju na Jelasu, imaju obje 440 djece. Ono što je također potrebno jest da romska i djeca većinskoga naroda zajedno pohađaju školu.

Od 2-8 razreda imamo 183 učenika, u prvom razredu 20-ak, a srednju je po mojim saznanjima ove godine nastavilo 18 učenika.

7. Što poduzimate u vezi edukacije roditelja djece u smislu važnosti školovanja njihove djece?

-Imamo dobru suradnju sa IPC-om Slavonski Brod sa kojim surađujemo na projektima u sklopu kojih se redovito održavaju i radionice s roditeljima školske djece. Također su održavane i tribine za roditelje o važnosti uključenja djece u sustav obrazovanja.

Od 2000. godine sa Udrugom Roma Ludari, kojoj sam predsjednik, u suradnji sa Anđom Valić, također provodimo različite radionice i edukacije roditelja kako bi ih potakli da djecu šalju u školu. Međutim, za takve radionice i tribine potrebna su i financijska sredstva pa bi i u tom smislu bilo potrebno više razumijevanja institucija.

8. Jesu li pripadnici romske nacionalne manjine prihvaćeni u zajednicama u kojima žive u našoj Županiji?

-Pa ne mogu reći da su Romi prihvaćeni onako kako mislimo da bi trebali biti. U Gradu Slavonskom Brodu rekao bih samo djelomično. Potvrda tomu je i što ne romski roditelji ne žele upisivati djecu u Područnu školu „Hugo Badalić“ koju pohađaju Romi, a to je zapravo važno upravo zbog integriranja i romske djece u zajednicu.

9. Koliko vam znači saborski zastupnik za romsku nacionalnu manjinu Veljko Kajtazi i koliko vam pomaže u rješavanju problema?

-Znači nam jako puno jer doista maksimalno pomaže u rješavanju problematike s kojom se suočava romska nacionalna manjina i na našem području. Tako je Vijeće romske nacionalne manjine BPŽ i Savez Roma Kali Sara uz njegovu pomoć uspjelo pokrenuti i rješava pitanje legalizacije kuća u Novoj Gradiški i Slavonskom Brodu. Legalizirano je 197 objekata Roma koji su zahtjev podnijeli do 31. 6. 2011. Pokrenut je i projekt besplatnih priključaka električne energije za 10 kuća u vlasništvu pripadnika romske nacionalne manjine. Asfaltirana je cesta u Ulici Ivana Domca u Novoj Gradiški u kojoj živi dosta romskih obitelji. Postavljena je i rasvjeta.

Dolaskom saborskog zastupnika Veljka Kajtazija uspjeli smo formirati krovnu udrugu Roma na nivo RH Savez Roma Kali Sara koja okuplja mnogobrojne romske udruge i Koordinaciju Vijeća Roma sa podacima na jednom mjestu i boljim uvidom u cjelokupnu problematiku. Uz pomoć saborskog zastupnika Veljka Kajtazija PROJEKTIMA KROZ SAVEZ ROMA KALI SARA ZA PRIPADNIKE ROMSKE NACIONALNE MANJINE RJEŠAVAMO ;

-2012. projektom Saveza Roma obuhvaćeno 197 zahtjeva za legalizaciju objekata; geodetske i projektantske snimke kuća odradio GEOARH Vinkovci

-2012. izgrađena dva autobusna stajališta za prijevoz 220 školske djece od naselja do škole

-2015. plaćeno projektom Saveza Roma Gradu Sl. Brod dadžbina za legalizaciju objekta za ozakonjenje izgrađene stambene zgrade

-2018/2019 studijska putovanja Saveza Roma i članica Saveza u Bruxelles, Sarajevo, Litvu

-2020. od 3-5mj postavili smo višenamjensko športsko nogometno igralište u naselju, a donator je Savez Roma Kali Sara

2020.-podjela školskog pribora za Romsku djecu od 1-8 razreda

-2020. -4mj. -podjela uskršnjih paketa za romsko naselje

-2020. - 3 mj. - podjela ogrijeva za romska domaćinstava

-2020.- 6mj. -podjela zaštitnih maski u vrijeme korona virus

-2020. projektom Saveza Roma Kali Sara započela realizacija besplatnih priključaka za električnu energiju za 24 kuće pripadnika romske manjine

Za rješavanje pitanja kanalizacije i asfaltiranje cesta u romskom naselju u SB saborski je zastupnik ponudio pomoć 380.000,00kn iz projekta Saveza Roma Kali Sara, a ostala sredstva trebao je osigurati Grad SB. Veljko Kajtazi nudi otvorenu suradnju i suradnju Saveza Roma Kali Sara kako bi se ubrzalo rješavanje mnogih neriješenih pitanja, ali potrebna je veća politička volja i suradnja Grada SB.

10. Koja je vaša poruka u ime romske nacionalne manjine zajednicama u kojima žive u smislu potrebitog prihvatanja Roma kao ravnopravnih članova tih zajednica?

-Tražimo da institucije rade svoj posao na dobrobit građana bez obzira na nacionalnu pripadnost i da se malo više angažiraju u rješavanju problematike nacionalnih manjina čija su prava zajamčena Ustavom RH. Romi su jedna od najranjivijih skupina, ali kroz brojne projekte i programe, osobito Operativni program za Rome, osigurana su i sredstva za realizaciju što bi uvelike doprinijelo i kvalitetnijem životu, ali i boljoj integraciji Roma u društvo.

[Tweetaj](#)

0 komentara

Sortiranje po:

Dodajte komentar...

[Facebookov dodatak za komentare](#)